

батьків, хто проживає окремо від дитини. А також цією статтею передбачено, що у разі ухилення від виконання рішення суду особою, з якою проживає дитина, суд за заявою того з батьків, хто проживає окремо, може передати дитину для проживання з ним.

Варто зазначити, що не виконуючи рішення органу опіки та піклування тим з подружжя, хто проживає з дитиною, перш за все обмежує власну дитини у її правах, позбавляє її необхідної турботи, тепла та піклування. Адже неправильні та неприпустимі методи виховання дитини можуть призвести до неправильних життєвих установок, може згубно вплинути на світогляд та поведінку, а якщо дитина буде рости в атмосфері довіри, взаєморозуміння, то, як доведено відомими психологами, у підсвідомості буде бажання створити власну міцну сім'ю.

Список використаної літератури:

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № № 40-44. – С. 356.
2. Цивільний кодекс України : науково-практичний коментар / За ред. Є.О. Харитонової, Н.Ю. Голубевої. – К., 2008. – 740 с.
3. Цивільне право України: Навчальний посібник / За ред. Є.О. Харитонova, Н.Ю. Голубевої. – К.: Істина, 2009. – 280 с.

Ключові слова: батьки, виховання дитини, цивільно-правовий спір.

Ключевые слова: родители, воспитание ребенка, гражданско-правовой спор.

Key words: parents, child upbringing, civil legal dispute.

ПЕСТРУЄВ ДМИТРО МИКОЛАЙОВИЧ

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри цивільного права

ПРАВОВА ПРИРОДА ІНСТИТУТУ ВЕДЕННЯ ЧУЖИХ СПРАВ БЕЗ ДОРУЧЕННЯ ЗА ЦИВІЛЬНИМ ПРАВОМ УКРАЇНИ

Конструкція зобов'язань з вчинення дій у майнових інтересах іншої особи без її доручення розроблений ще римськими юристами і має назву «Negotiorum gestio», що означає таке відношення, коли одна особа (гестор) веде справи іншої особи (домінуса), управляє його майном і т.п., не маючи на те доручення від цієї другої особи. Ідея Negotiorum gestio формулювалася наступним чином: в принципі ніхто не повинен піклуватися про справи іншої особи і не має права втручатися у чужі справи. Однак, право захищає інтереси того, хто добровільно займається справами іншого. Воно визнає за ним право на відшкодування витрат і, таким чином, заохочує людей до ведення справ інших осіб. У юридичній літературі досліджуване зобов'язання відоме під різними назвами. Найчастіше використовувалися терміни «діяльність у чужому інтересі

без доручення», «ведення чужих справ без доручення», «ведення справ без доручення».

Актуальність визначення правової природи зазначеного інституту полягає в тому, що категорія вчинення дій у майнових інтересах іншої особи без її доручення, хоча і не є новою, законодавчо закріплена була порівняно недавно. Тому не так багато можна налічити і наукових досліджень у даній сфері. Зокрема, це стосується визначення правової природи ведення чужих справ без доручення в сучасному цивільному праві України.

Так, до цієї теми зверталися Є.О. Харитонов [1], В.М. Зубар [2], Н.Ю. Голубева [3, с. 98-99], В.М. Ігнатенко, О.Я. Кузьмич [4], О.І. Чепис [5], загалом в аспекті характеристики відповідних зобов'язань.

Є.О. Харитонов, В.М. Зубар відносять ведення чужих справ без доручення до зобов'язань, що виникають з ніби договорів, дії гестора є осмисленим цілеспрямованим юридичним вчинком. Це юридичний вчинок особливого роду, оскільки не спрямований на виникнення, зміну чи припинення правовідносин з домінусом, обов'язковою є наявність суб'єктивного моменту – спрямованість дій на попередження шкоди, відвернення шкідливого результату.

На думку Н.Ю. Голубевої вчинення дій у майнових інтересах іншої особи без її доручення належить до недоговірних зобов'язань регулятивного характеру, що виникають з односторонніх правочинів.

В.М. Ігнатенко розглядає згаданий інститут у контексті недоговірних зобов'язань з односторонніх правомірних дій [6].

Як зазначає О.І. Чепис, сьогодні вчинення дій у майнових інтересах іншої особи без її доручення розглядається як вид правомірних дій, спрямованих на усунення загрози виникнення шкоди та які слугають підставою виникнення особливого виду так званих «превенційних зобов'язань», а співвідношення прав та обов'язків сторін – як результат узгодження інтересів суб'єктів цих відносин.

Натомість низка науковців, таких як О.І. Антонюк, Е.Л. Страунінг відносять вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення до самозахисту. Так, О.І. Антонюк згадує про дії в майнових інтересах іншої особи без її доручення в контексті можливості здійснення самозахисту не лише своїх, а й чужих прав та інтересів [7, с. 44]. Е.Л. Страунінг також в якості способу самозахисту називає дії в чужому інтересі без доручення [8, с. 115]. Він виходить із того, що самозахист може реалізовуватися як особою, чії права порушені, так і іншими особами шляхом так званої товариської взаємодопомоги [9, с. 116]. Відносить вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення до самозахисту у своїх дослідженнях і Л.Л. Стецюк [10].

Розглядаючи існуючі в науковій літературі точки зору стосовно визначення правової природи даних зобов'язань, слід взяти до уваги ту обставину, що існує позиція, згідно якій при веденні чужих справ без доручення виникають два види відносин: квазіделіктні – по відшкодуванню витрат, понесених при вчиненні дій фактичного порядку з метою запобігання шкоди особистості або майну іншої, і квазіконтрак-

тні – по вчиненню в інтересах іншої особи правочину, тобто юридичної дії, не уповноваженою на то особою, коли це було викликано невідкладними обставинами [11].

Таким чином, в межах одного виду зобов'язань ми маємо справу з двома видами відносин, які породжують дії у майнових інтересах іншої особи без її доручення.

З одного боку, це відносини, які виникають між гестором та домінусом у разі здійснення першим дій в інтересах другого без повноважень. Дії мають бути правомірними, навмисними, добровільними, необхідними і доцільними, юридичними або фактичними, в інтересах іншої особи. Йдеться про таке ставлення гестора до вчинюваних ним дій, які характеризуються спрямованістю, усвідомленістю, виправданістю в даній ситуації і ініціативністю за відсутності доручення від домінуса. Причому не тільки відсутності такого доручення, але й неможливості отримання згоди або схвалення таких дій з боку домінуса у момент вчинення правомірних дій.

З іншого боку, йдеться також про відносини відшкодування шкоди, яка виникла при вчиненні дій у майнових інтересах іншої особи без її доручення, на боці гестора. Виокремлення цих відносин у межах зобов'язань з вчинення дій у майнових інтересах іншої особи без її доручення стало можливим завдяки тому, що деякі автори, при визначенні умов таких зобов'язань додають додаткову умову – наявність шкоди.

На нашу думку, відсутність шкоди (понесених витрат) унеможливає існування самих таких зобов'язань і наявність шкоди є однією з рівноцінних умов виникнення відповідних зобов'язань.

Таким чином, можна говорити про регулятивні правовідносини, що виникають з вчинення правомірних усвідомлених спрямованих дій у майнових інтересах іншої особи без її доручення з метою запобігання, усунення або зменшення небезпеки настання не вигідних для неї майнових наслідків, які тягнуть на боці гестора виникнення спричинених такими діями витрат, що мають бути відшкодовані в межах даного зобов'язання. З моменту ухвалення дій гестора домінусом виникають зобов'язання на підставі відповідного договору (поруки, підряду, зберігання тощо).

Список використаної літератури:

1. Харитонов Е.О. Обязательства, возникающие из ведения дел без поручения в советском гражданском праве. Автореферат дис. канд.юрид.наук. – Харьков, 1980. – 26 с.
2. Зубар В. М. Зобов'язання, що виникають з ведення чужих справ без доручення; дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.03. – Одеса, 2001. – 178 с.
3. Голубева Н.Ю. Зобов'язання у цивільному праві України: методологічні засади правового регулювання: монографія. – Одеса: Фенікс, 2013. – 258 с.
4. Кузьмич О.Я. Зобов'язання у зв'язку із вчиненням дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення: проблеми кваліфікації в судовій практиці // Право і суспільство. – 2016. – № 3. – С. 58-64.

5. Чепис О.І. Інститут negotiorum gestio в сучасному цивільному праві України // Порівняльно-аналітичне право. – 2016. – № 1. – С. 119-122.
6. Ігнатенко В.М. Квазі-інститут недоговірних зобов'язань з односторонніх правомірних дій // Теорія і практика правознавства. – 2018. – Вип. 2 (14). – С. 1-16; Ігнатенко В.М. Понятіє и условия возникновения обязательства по ведению чужих дел без поручения // Пробл. законності: Респ. міжвідом. наук. зб. – 2001. – Вип. 48. – С. 48-54.
7. Антонюк О. І. Право учасників цивільних правовідносин на самозахист: дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.03 – Харків., 2004. – 205 с.
8. Страунинг Э. Л. Самозащита гражданских прав: дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.02 ; 12.00.03. – Москва, 1999. – 167 с.
9. Страунинг Э. Л. Самозащита гражданских прав: дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.02 ; 12.00.03. – Москва, 1999. – С. 116.
10. Стецюк Л.Л. Щодо можливості недієздатної фізичної особи бути гестором – субєктом самозахисту способом вчинення юридичних вчинків у майнових інтересах іншої особи без її доручення // Форум права. – 2010. – № 4. – С. 865-868.
11. Цивільне право України. Підручник: У 2 т. / Борисова В.І., Баранова Л.М., Жилінкова І.В. та ін.; за аг. ред. В.І. Борисової, І.В. Спасибо-Фатєєвої, В.Л. Ярпоцького. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – С. 465.

Ключові слова: договір доручення, ведення чужих справ, цивільні правовідносини.

Ключевые слова: договор поручения, ведения чужих дел, гражданские правоотношения.

Key words: contract of commission, conduct of alien cases, civil legal relations.

ТИЩУК НАТАЛЯ ОЛЕКСІВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри цивільного права

СПОРТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ДЖЕРЕЛО ПІДВИЩЕНОЇ НЕБЕЗПЕКИ ЗАВДАННЯ ШКОДИ

Останнім часом проблеми спортивного права привертають значну увагу дослідників, що відповідає загальним світовим тенденціям упорядкування відносин у галузі спорту, зокрема, тих, що виникають у зв'язку зі спортивним травматизмом, частка якого складає близько 10-17 % від усіх випадків травматизму.

Значна частина травм у спорті не є небезпечною для життя, хоча відбивається на працездатності спортсмена і вимагає тривалого періоду реабілітації. Але є й такі види спорту, де без травм, в тому числі важких, не проходить жоден поєдинок. Сумну статистику наслідків у професійному боксі наводить американський журнал «Ринг». Понад 500 боксерів загинули безпосередньо на рингу, або внаслідок травм, що отримали в ході боксерських поєдинків. «Рекордним» вважається 1953 р. – 22 поєдинки з летальним наслідком. Останнім часом зросла кількість смерте-